

THE HUNGARIAN BAPTISTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA 1880 TO 1958

as presented at the Centennial Convention by Louis Drescher

We just heard the aria from Handel's Messiah "I know that my Redeemer liveth" It brought tears to my eyes. For me, the spiritual music written in the 18th Century is the golden era of religious music. Literature has a "Golden Era" as written by Ovid. I would call the first fifty year of the Hungarian Baptists in the United States also a Golden Era.

Today we celebrate the 100th birthday of the AMERICAN HUNGARIAN BAPTIST CONVENTION of North AMERICA here in Chicago. The Convention celebrated its, 25th anniversary also in Chicago.

It is my pleasure to present a short history of the first fifty years of the Hungarian Baptists in the USA, because those years were the golden years of our Convention. I would like to go back, however, 28 years to the 1880's because those years mirror the love of the Hungarian Baptists to socialize and worship with people of the same belief, and calling each other Brother and Sister.

worship or church and obtain a preacher. They offered room and boards to single members and the income derived helped greatly to build churches. These efforts improved the lives of the boarders as well as providing an economic means of building a church.

The Hungarians found it more advantages living in larger cities like Bridgeport, Cleveland, Chicago, Pittsburgh and Homestead. Although there was a great need

Ordination Certificate of Nicholas Popp to the Első Magyar Baptista Hitközség, Homestead, PA (round stamp) on Nov 12, 1916. Among the signers: M. Dulity, Louis Stumpf and Oscar Warga

A felvétel 1917-ben készült a Garfield, NJ-i énekkarról

The news about the good economy and prosperity in the USA also spread to Hungary. In 1880 the Hungarians followed the good news and traveled to the USA in the hope to make money. Their first intention was to save some money and then return to Hungary. But, because of the better living conditions in the USA, many did not return and members of their family joined them in the USA. In later years, entire families immigrated to the States.

Among the immigrants were Hungarian Baptists. As soon a group of 15 or 20 gathered, their thoughts revolved around how they could build a house of

for preachers in Hungary, Mihaly Vegh came to Cleveland, Ohio and Ferenc Balogh came to Homestead, Pa. The Chicago church elected one of their own, Samuel Ulbrich and New Castle, Pa. elected the bilingual Janos Leber from Budapest, who preached the gospel in Hungarian and German. The New York Baptists called Mihaly Fabian to serve the New York region. Laszlo Zboray served in Bridgeport. Zboray, a Slovakian national and Canadian Seminary graduate spoke fluently in Hungarian and English. From his Pittston, Pa, home he regularly visited the Hungarian Baptists in Pennsylvania, New Jersey, New York and Connecticut.

June 18, 1908 the Hungarian Baptists established the HUNGARIAN BAPTISTS CONVENTION. The Convention also started a Literature Club which issued the first Gospel Messenger under the name of Evangelium Hirnoke, which in English is, the MESSENGER OF THE GOSPEL. Today we call it THE GOSPEL MESSENGER. We celebrate today not only the centennial of

the Convention but also the centennial of the Gospel Messenger.

Some of the Hungarian pioneers were: Leber Janos, a German National, Warga Oszkar, also a German National who learned the Hungarian language in the States, the Romanian National Bila Szilard and the Slovak National Zboray Laszlo.

Now a few words about these pioneers:

Zboray Laszlo, a Slovak National, but in his heart he was a Hungarian. With the help of American Baptists, in a period of nine years he built 9 churches. In Scranton, PA. he started the first Hungarian Seminary and was the first teacher. His wife and daughter taught theology and academic courses.

Bila Szilard, a Romanian National, but who spoke the Hungarian language perfectly, accepted a Teaching Chair at the Seminary.

Orosz Istvan, was an excellent musician, very versed in literature, a good speaker and a born leader. In 1904 he started the Evangelistic Singers. He issued numerous songs to educate the young people in the art and more powerful singing. The Convention also appreciated his talent as a minister in Cleveland, Oh., and in 1915 they moved the Seminary from Scranton, PA. to Cleveland, Oh.

Warga Oszkar, was a graduate of the Rochester, NY., College. Although he

was a German National, the Education Committee, in the hope that he would acquire the Hungarian language, offered him a Teaching Chair at the Seminary. He did not disappoint them and, though he was a physician, he preached the Gospel in the Hungarian Language.

In the beginning the Hungarian Baptists were greatly aided by the English and German Baptists. Some Hungarian Baptists were members of German churches. For instance until 1908 the Hungarians in Cleveland were members of the Cleveland German Church. On the 4th of October, they left the German Church, set up the Hungarian Church in Cleveland and joined the newly established Hungarian Convention. I like to mention that the Hungarian Baptist movement in Hungary was started by the German National Henrik Meyer and in America the German Baptists aided the Hungarian Baptist immigrants, and gave them a spiritual Home.

The Hungarian Baptist Convention was established by 50 people. The new Convention had 3 ordained ministers and 5 churches with a total of 75 members. Ten years later the Convention had 1,270 members and in 1936 their numbers grew to 2,416. The member churches were served by 20 ordained ministers, 7 lay preachers and 3 full time women-missionaries.

To be continued

REMEMBER THE PROMISE?

Years ago, a young man knelt with his pastor and prayed as he committed to God his tithe. His first week's pay was \$10.00 and the tithe was \$1.00. As he grew older he became more prosperous and his tithe was \$7.00 a week, then \$10.00. He moved to another city and soon his tithe was 100 a week, then \$200, then \$500.

One day the younger man sent his old friend a wire, "Please come see me." The pastor arrived at the man's house. They had a good time talking over old times. Finally the man came to his point. "You remember that promise I made years ago to tithe. How can I get released?" "Why would you want to get released," asked the pastor? "It's like this," replied the man, "When I made the promise I only had to give \$1.00, but now it is \$500. I can't afford to give away money like that."

The old pastor looked at his friend. "I am afraid we cannot get released from the promise, but there is something we can do. We can kneel and ask God to shrink your income so you can afford to give \$1.00 again."

VALÓBAN ?

Ma is gyakran idézett művében, az 1797-ben elhunyt Edward Gibbon öt okra vezeti vissza a Római Birodalom bukását. Tizenkét éven át dolgozott "A Római Birodalom hanyatlásának és bukásának történetén," közben betegségeivel és hitelenségével is küszködve a Felvilágosodás korának e nagy történésze. Ha a következtetései alapvető bibliai igazságok beismerése mellett még korunk szociális és gazdasági kérdéseit is érintik, mi sem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat.

Talán Jókai volt az első, aki a magyar társadalom jelenségeit már a gibboni nagytóval vizsgálta. Hogy az ő korában megfigyelt és leírt tendenciák mégsem sodorták tragédiába népünket, sőt, azóta is átéljük más nagyhatalmak pusztulását, annak Isten irántunk gyakorolt kegyelmén túl még az lehet a magyarázata, hogy több kohéziós erő van egy népben, mint a hanyatlásnak indult birodalomban, aminek a végét még más tényezők is siettetik. Vegyük sorra mégegyszer egy társadalom haldoklásának a tüneteit, ahogyan azokat az angol Gibbon fellelte a letűnt Római Birodalom kultúrájának időtállóbb maradványain.

A hanyatlás első tünete a család felbomlása volt. A korai rómaiak híresei voltak arról, hogy az utódok nevelésére berendezkedve, a családi életnek prioritást adtak. A hatalommal kerített "jólét" hozta később magával, hogy a sejtnyi közösségek egészsége már nem tükröződhetett a társadalmon, hanem éppen fordítva, a meghatározóbb külső hatások alatt összeroppant a család.

Egy másik körtünete a hanyatlásnak – Gibbon szerint is - az egyén érvényesülésére ránehézkedő adórendszer. A modern társadalomkritikusok általában arról vitáznak, hogy kinek álljon jogában megvámolni mások hasznát, pedig a társadalom akkor gazdag igazán, amikor a sajátjukkal önként szolgálják a tagjai. Jól tudom, ez egy felettebb neveléses képzet sokak előtt. Elképzelni is nehéz, mert megrabolt adakozók lettünk. Bizonyítható viszont, hogy – néhány konkrét területtől eltekintve - akár pénzzel, akár a segítség más eszközeivel az államnál sokkal jobban bánik az egyén. A zsoldosaira számító Róma néhány nap alatt

Making a will? Don't forget about the Convention, our Hungarian mission.

Végrendeletet készít?

Ne feledkezzen el

Szövetségünkről, az amerikai magyar baptista misszióról.

barbár hordák martaléka lett. A vásárolt hűség képtelen volt az áldozathozatalra. Folyton folyvást elfelejtjük, hogy a szavazatunkkal is csak halandó emberek vásárolunk, akiknek nem adhatunk elég pénzt azért, hogy helyettünk is jobbak legyenek.

Rosszat sejtet a jövőről az is, ha egy társadalom a fegyverkezésben keresi a fennmaradását. A védelem megszervezése és biztosítása az állam feladata, de nincs olyan nép vagy ország, amit megvédhetne a bukástól egyedül a katonai hatalma.

Gibbon leggyakrabban idézett megfigyelése az volt, hogy az élvezetek hajhászása, a „pillanatnak élés” elfordította Róma figyelmét a fontos dolgokról, és elszívta a társadalom életerejét. Tulajdonképpen a Protestáns Reformációnak köszönhetjük, hogy a társadalmak is megtanultak a hedonizmus és a diktált élettagadás (diktatúrák) két életlől végtelétől tartózkodni. A „protestáns munkae­tika” örömet is kínál a jól végzett munka fizetségeként, olyant, ami a környezetet, de a lelket is gazdagítja.

Az ötödik tünet, ami Gibbon szerint a Római Birodalom végét jelezte a vallásos élet hanyatlása volt. A vallás lényegéből adódik, hogy csak „mellékterméke” az a hatás, amit a társadalomra kifejthet (természetesen, az ateisták másként vélekednek erről). Róma hanyatlását nem a vallástalanság segítette elő, hanem a kereszténység elerőtlenedése az államhatalommal való viszonyában. Amikor politikai formulává devalválódik a vallás jelenléte a társadalom életén (i.e. „the religious right”, a vallásos jobboldal), akkor már csak annyit számít, amilyen ügyesen manőverezhetnek vele a hatalmi szférában. A hit megvallásáról és a miszsióról lemondva, a kiszámítható állásfoglalások aknamezejen tengődik, holmi hatalmi érdekek időleges kegyeltjeként.

Egy a napokban érkezett Békehírnök van előttem, míg ezeket a sorokat írom. A Magyarországi Baptista Egyház cigánymisszióját ismertető főcíkkal egyensúlyozgatom magamban is az érzéseket, félelmet és haragot, hitet és reménységet. Ijesztő, ahogyan a magyar társadalom válaszol a veszprémi gyilkosságra. Reményt ad a testvérek szolgálatát koronázó áldás; hírek a megtérésekről és a lelkesen éneklő roma gyülekezetekről, a magyarországi baptista testvériség hitvallásáról. Csak ott van remény a túlélésre, ahol a hívő közösség jelenléte reményt keltő, ahol látható és hallható, hogy bár a világban van, nem innen való. Soha jobbkor nem jelenhetett volna meg ez az ismertetés a cigány misszióról, Csuhai József lelkipásztor és munkatársai magyarságmentő (!) missziójáról.

Novák József